

Səhərdir. Xəzərdən doğan günəş zərrin şüalarını ətrafa səpəloyir. İliq payız havası ürəyə mülhəm kimi yayılır. Gül-çiçəklər də payızın belə bir günündə qönçə gözəl-rini açaraq al-əlvan ləçəkləri ilə insanda könül xoşluğu yaradır, ruha rahatlıq, gözə dinclik gətirir. Qərb istiqamətində payızın qızılı donunu geyən silsilə dağlar, şərqdə mavi gözlü Xəzər bu gözəlliyi daha da füsunkar edir. Bunları gör-dükco, duyduqca Lənkəran haqqında yazdığım şeirdən misralar yadma düşür:

Hüsnün başdan-başa bir tamaşadır, İnsanla təbiət burda qoşadır. Adama xoş ovqat, xoş gün yaşadır Xəzərdən gün çıxıb sükuləndə dan, Gözəllər gözəli gözəl Lənkəran.

Uzanır sahilə Taliş dağları, Naringi, portağal, limon bağları. Allahın payızlı sorvəti, varı, Burda gül-çiçəkdir hər tərəf, hər yan, Gözəllər gözəli gözəl Lənkəran.

Bəli, böyük Yaradan bu diyardan heç nəyi əsirgəməyib. Ölkəmizdəki subtropik iqlim şəraiti yalnız bu bölgədə mövcuddur. Çay, sitrus meyvələri - limon, naringi, portağal, feyxoa onun əsas nemətləri, vizit kartıdır. Lakin Yer üzünün əşrəfi sayılan insan olmasaydı, belə gözəlliklər, nemətlər də kimsəsiz, yetim kimi qalardı, görəksiz görünərdi. Təbiətin ayrılmaz hissəsi olan insan öz zəhməti, ağılı, düşüncəsi, zövqü ilə onu daha da zənginləşdirir, məhsul bolluğu yaradır.

Artıq ikinci ildir ki, Lənkərandə "Çay, çəltik, sitrus" festivalı keçirilir. Fermerlər, sahibkarlar qazandıqları nailiyyətləri nümayiş etdirirlər. Bu məqsədlə noyabrın 10-da sevincli bir gün yaşandı, festival keçirildi. Şəhər icra hakimiyyətinin təşkilatçılığı ilə belə bir möhtəşəm tədbirə ciddi hazırlıq görülmüş, sinoptiklərin məlumatı əsas amillərdən biri kimi nəzərə alınmışdır.

Şəhərin mərkəzindəki Heydər Əliyev parkı hələ tədbirdən bir gün əvvəl bayramsayğı bəzədilmiş, parkın yanındakı çoxmərtəbəli binanın fasadından festivalın loqosu, digər yerlərdə şüarlar, transparantlar asılmışdır. Noyabrın 9-da axşamüstü festivalda öz məhsullarını nümayiş etdirəcək ayrı-ayrı şirkətlər, müəssisələr, fermerlər, sahibkarlar onlar üçün təyin olunmuş yerlərdə, pavilyonlarda öz yerlerini tutmuşdular. Festivalın keçirildiyi xatirə parkının girişində isə Lənkəranın qədimliyini əks etdirən "Qala qapı" maketi quraşdırılmış, qarşısında zirehli, dəbilqəli, əli nizəli, qalxanlı süvari əsgərlər dayanmışdır.

Saat 9 radələrində, Lənkəran şəhər sakinləri, rayonun ayrı-ayrı qəsəbə və kəndlərindən gələn insanlar dəstə-dəstə meydana daxil olurlar. Onlar gürüşüb hal-əhval tutur, bu xoş günün mənasıbəli bir-birləri təbrik edirlər. Məyan Mədəniyyət evinin musiqi kollektivlərinin ifa etdikləri şux, oynaq musiqi nömrələrinin sədası pərdə-pərdə ətrafa yayılaraq onların əhvalına əlavə ovqat qatır.

Saat 11-in yarıdır. Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşov, dəvət olunmuş qonaqlar və əlaqədar təşkilatların nümayəndələri "Qala qapı"sından festivalın keçirildiyi məkana daxil olurlar. Qələbə, mübarizə simvolu olan "Çəngi" sədalari göyə yüksəlir. Məktəblilər tədbir iştirakçılarını salamlayırlar. Parkın girəcəyində üzərində meyvələri olan müxtəlif növ sitrus ağaclarının dibçəkləri düzülüb, onların arasında əllərində yanındakı ağacın meyvəsindən xonça tutmuş milli geyimli qızlar durmuşlar. Bu vaxt "Yanar ürək" mahnısı səslənir. Şəhər rəhbərliyi, gələn qonaqlar ulu öndər Heydər Əliyevin burada ucaldılması əzəmətli heykəli önünə gül dəstələri qoyurlar.

Aparıcı gur səslə "Hörmətli qonaqlar, xanımlar, cənablar! Bu gün Lənkərandə ən yeni tariximizin daha bir şərəfli səhifəsi yazılır. Burada "2-ci Çay, çəltik, sitrus" festivalı keçirilir. Bu festival eyni zamanda rayondaqı digər sahələrin - tərəvəz, bostan, meyvə məhsullarının sən il-lər durmadan artdığını, sənaye, elm, təhsil, səhiyyə, mədəniyyət və idmanın inkişafını özündə ehtiva edir", - deyir.

Zəhmətin bayram təntənəsi

Bunun ünvanı Lənkərandə keçirilən "Çay, çəltik, sitrus" festivalı idi

Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı T.Qaraşov Cənub mirvarisi torpağının yetişdirdiyi məhsulların nümayiş olunduğu pavilyonlardan birinin lentini kəsir. Lənkəran Mədəniyyət Mərkəzinin qızırdan ibarət "Ay Lolo" rəqs ansambli, habelə şəhər 4, 6 və 10 sayılı məktəblərinin şagirdlərinin iştirakı ilə "Azərbaycan çayı" adlı rəqs kompozisiyası təqdim olunur. Sonra "Çayımızın dadı var" adlı pavilyona baxış başlanılır. Burada ayrı-ayrı fermerlərin, təsərrüfatların çay məhsulları, bal, mürəbbə, şirniyyat sənəti nümayiş olunur. Burada bütöv və dilimlənmiş limonlar. Hər kəs öz məhsulunu, çayının dadını göstərmək üçün dequstasiya stolu qoymuşdur və hər kəs təşəbbüs göstərir ki, onun dəmləndiyi çaydan ibarət. Fonda ölməz müğənni Şövkət Ələkbərovanın ifasında "Çay" mahnısı eşidilir.

Aparıcı Lənkəran çayı haqqında ətraflı məlumat verir: "Respublikamızda çay bitkisi ilk dəfə 1912-ci ildə Lənkəran bölgəsində ekilməmişdir. İlk çay fabriki də burada, 1937-ci ildə yaradılmışdır. Hazırda rayonda 604,3 hektar çay plantasiyası var ki, onun da 454,9 hektarı yeni salınmış və bərpa edilmiş sahələrdir. Cari ildə 50 hektarda çay plantasiyası salınması nəzərdə tutulmuşdur və bununla əlaqədar işlər görülür. 2018-ci ilin ötən ayları ərzində rayon üzrə 275 ton yaşıl çay yarpağı istehsal olunmuşdur ki, bu da keçən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə xeyli çoxdur. Məhsul yığım davam edir. Bütün sahələr kimi, indi Lənkərandə çayçılıq sürətlə inkişaf edir. Bunun nəticəsidir ki, əvvəllər burada hərəhəg bir-iki növ çay istehsal olunurdusa, hazırda "Azərbaycan-1", "Azərbaycan-2", "Kol-xida" və "İndoçin" çay növləri ekilib-becərilir. Rayondakı çay fabriklərində indi "Buket çayı", "Pürəngi çayı", "Qara məxməri çay", "Narin N-1 çayı", "Premium çay", "Feyxoa çayı", "Xan çayı", "Zəncəfilli çay", "Limonlu çay", "Nənəli çay", "Kəlikotulu çay", "Tibet çayı", "Ekstra çayı", "Qızıl buket", "Çayrud", "Fərmançay" və başqa çay növləri istehsal olunur. Yaxın gələcəkdə rayonda çay plantasiyalarının 1500-2000 hektara çatdırılması nəzərdə tutulur. Bu işdə fərqlənənlərdən biri də "Yaşıl Çay" MMC-nin rəhbəri Araz Yaqubovdur. Ölkə rəhbəri bu yaxınlarda Lənkə-

randa olarkən onu "Tərəqqi" medalı ilə təltif etmişdir".

Çayı mürəbbəsiz, balsız, şəkərsiz, nabətsiz, şirniyyat məhsulları olmadan təsəvvür etmək mümkün deyil. Elə bunu nəzərə alaraq çay məhsullarının düzül-düyü pavilyonun bir tərəfində adlarını çəkdiyimiz bu məhsullar da düzülmüşdür. "Alov", "İpək yolu" şirniyyat evləri, Lənkəran Konserv Kombinatı, arıçılardan İttifaq Həsənov, Təriyel Quliyev, İlkin Nəzərov, Rafil Paniyev və başqaları öz məhsullarını nümayiş etdirirlər. Onların hər biri burada dequstasiya masası da qoymuşdur.

"Lənkəran çay dərən qızları" mahnısının sədalari ətrafa yayılır. Şağlaser Sənətkarlıq evinin rəqs qrupu bu mahnının sədalari altında rəqs edir.

Sonra üzərində "Lənkəran düyüsü - dillər əzbəri" yazılmış pavilyona tamaşa başlanılır. Pavilyonun kənarlarına məşhur düyü növlərinin adları yazılmışdır. İstehsalatçılar, emalçılar süfrələrimizin şahı sayılan plovları bəşirib bura gətirməyi də unutmayıblar. Ölkəmizin hər yerində olduğu kimi, Lənkərandə da elə toy-düyün, elə bayram, elə bir el şənliyi olmaz ki, orada düyü asılmasın, plov bəşirilməsin. Minilliklər boyu bu diyarda düyü insanların əsas qidası olmuşdur. Lakin uzun illər idi ki, əsassız olaraq çəltikçilik gəlişsiz sahə hesab olunur. Yaxın gələcəkdə rayonda çay plantasiyalarının 1500-2000 hektara çatdırılması nəzərdə tutulur. Bu işdə fərqlənənlərdən biri də "Yaşıl Çay" MMC-nin rəhbəri Araz Yaqubovdur. Ölkə rəhbəri bu yaxınlarda Lənkə-

ranı, "Haşimi", "Həsəni", "Qırmızı ən-bərber", "Çampo" və "Sədiri" düyülərinə keyfiyyətdə heç bir düyü çata bilməz. Onların özünəməxsus qoxusu, dadı-tamı vardır. Buna görədir ki, ölkəmizdə əhalisi son illər ekoloji çəhətdən təmiz olan bu məhsullara üstünlük verir. 2018-ci ildə rayonda 826 hektar sahədə çəltik ekilmişdir. Bu da ötən ildəkindən 300 hektar çoxdur. Ümumilikdə cari ildə 3 min 387 ton düyü məhsulu istehsal olunmuş, hər hektardan məhsuldarlığı 41 sentner təşkil etmişdir.

Lənkəranlılar plovu çox sevirirlər. Burada onun 14-dən artıq növü bəşirilir. Öziz bayramlarda, şənliklərdə, xüsusilə Novruzda kütüm və çöl quşundan hazırlanmış lavəngi birmənalı şəkildə plovla birlikdə süfrədə olmalıdır.

Uzun illər Lənkəran folklorunu həvəslə, ustalıqla təbliğ edən "Nənələr" ansamblının çıxışı alqışlarla qarşılanır. Onların nəğmələrinin sədası altında 5 sayılı bağçanın fidanlarından ibarət eyni adlı rəqs qrupu çıxış edir. Bu isə folklor sənətinin nesildən-nesilə ötürülməsi, yaşadılması deməkdir.

Ana təbiət 11 iqlimdən 9-unu vətənimizə, Azərbaycana bəxş etmişdir. Bu 9 iqlimdən də subtropik iqlim Cənub mirvarisi Lənkəranın payına düşüb. Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, çay, limon, mandarin, portağal, feyxoa onun vizit kartıdır. Onun bu məhsullarının adına çoxlu şeir yazılıb, mahnı bəstələnib. Sitrus meyvəçiliyinin inkişaf etdirilməsi ilə

bağlı son illər rayonda çox işlər görülmüşdür. Bağların həcmi genişləndirilmiş, dünyanın müxtəlif yerlərindən buraya daha keyfiyyətli və məhsuldar sortlar gətirilmişdir. Bağlar payızın bu günlərində sarı, narıncı rəngə boyanmışdır. Həmin meyvələr süfrələrin bəzəyidir. Sitrus bağlarının möcüzəsi təkə onun meyvələrinin qızılı rəngində deyil, həm də faydasındadır. Əbəs deyil ki, limon dünyanın ən faydalı 10 meyvəsi sırasındadır. Qan təzyiqinin tənzimlənməsində, damarların kirecədən təmizlənməsində onun əhəmiyyəti böyükdür. Hazırda rayonda 1319 hektar sitrus bağları mövcuddur. Keçən il bağlardan 12 min 880 ton məhsul tədarük edilmişdir. Bu il isə meyvə yığım təzə başlanıb. Hələlik 6 min tona yaxın sitrus toplanıb. Hələ bağlarda meyvə çoxdur. 2016-2017-ci illərdə rayonda "Gilan Aqro" MMC tərəfindən 100 hektarda Cənubi Koreyadan, cari ildə isə "Fruit Garden" MMC-nin xətti ilə yenə 100 hektarda Türkiyədən gətirilmiş yeni məhsuldar sitrus meyvə sortları ekilmişdir.

Aparıcının dediyi kimi, "Lənkəran barəsində yüz eşitməkdənsə, onu bir dəfə görmək daha yaxşıdır. Necə deyirlər, "Çıx yaşıl düzə, qonaq gəl bizə..." Qonaq üçün isə lənkəranlıların gözü həmişə yollardadır". Müğənni Elgün Əlizadə həmin mahnını ifa edir. Mahnının ritmini tutan "Cölləmə" rəqs qrupunun oğlanları öz məhərrətlərini göstərirlər.

Lənkəran eyni zamanda turizmin inkişafı üçün geniş imkanlara malik olan bir məkandır. Zəngin tarixi, əsrarəngiz təbiəti belə deməyə əsas verir. Hələ sovetlər birliyi zamanında respublikamıza gələn ən hörmətli qonaqlar buraya səfər edərdilər. Müstəqilliyimizin son 15 ilində turizmle bağlı rayonda genişmiqyaslı işlər görülmüş, bir çox infrastruktur layihəsi həyata keçirilmişdir. Bu gün Lənkəran şəhərində beynəlxalq əhəmiyyətli hava limanı fəaliyyət göstərir. Dünya standartlarına cavab verən Ələt - Astarə - İran magistral qose yolu bu yaxınlarda istifadəyə verilmişdir. Ucqar dağ kəndlərinə belə yeni asfalt yollar çəkilmişdir və bu iş davam etdirilir.

Rayonda onlarla turizm obyektləri, istirahət mərkəzləri fəaliyyət göstərir. "Palıdı sahil", "Qafqaz Hotel", "4 fəsil", "Şah sarayı", "Qala", "Fost", "Xəzər-Palace" və digərləri bu sıradadır. 2017-ci ildə istifadəyə verilən "Xəzər-Palace" in açılışında dövlət başçısı cənab İlham Əliyev iştirak etmişdir. Xəzərin ləpədən-yayından yerləşən bu istirahət məkanı ən müasir tələblərə cavab verir. 38 lüks otağı olan "Xəzər-Palace" in açıq və qapalı hovuzları, fitness zali, sauna və türk hamamı, 300 nəfərlik konfrans zali, həyətidə isə uşaq istirahət parkı vardır. Hotel nömrələrindən əlavə, burada 8 vilə da fəaliyyət göstərir. "Xəzər-Palace" "Beşduzlu hotel" kimi təsnif edilmişdir. Bu il oktyabrın 15-də Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyeva Lənkəran səfərləri çərçivəsində bir neçə obyektin, o cümlədən turizmin inkişafında mühüm rol oynayacaq 182 nömrəlik hotel binası, ikimərtəbəli tibb mərkəzi, 12 aktiv su mənbəyi olan İstisu və Sağlamlıq Mərkəzinin açılış lentlərini kəsdilər.

"Lənkəran" mahnısını bu torpağın hər bir sakinini çox sevir. Elə bir şənlik, bayram, toy məclisi olmaz ki, bu mahnı orada ifa olunmasın. Budəfəki festivalda "Lənkəran" mahnısını Əhməd Kərimov ifa etdi. 17 sayılı bağçanın uşaqlarının rəqsi bu mahnının taravətini daha da artırdı.

Parkın digər bir tərəfində "Demir-ağacı" - 6-cı sənətkarlıq sənətinin pan-

nosu qoyulmuşdu. Bəli, bu torpağın simvollarından biri də demir-ağacıdır. Onun şənliyə indi yadək neçə-neçə şeir yazılmışdır. Bu ağac haqqında mən də belə demişəm:

Demir-ağacına tay varsa, gətir, O ancaq bu eldə, bu yurdda bitir. Yayın istisində açaraq çötir, Kölgəsi xastaya verər təzə can, Gözəllər gözəli gözəl Lənkəran.

Lənkəran ölkəmizin qədim yaşayış yerlərindəndir. - Bu qədimliyi özündə əks etdirən Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyi fəaliyyət göstərir. Muzeydə bu qədim diyarın tarixini, coğrafiyasını, etnoqrafiyasını və təbiətini özündə əks etdirən ekspozitlər nümayiş etdirilir. Muzeyin xatirə kitabında sovetlər birliyi zamanında Lənkərandə olmuş dünya şöhrətli insanların ürək sözləri öz əksini tapmışdır. Bir neçə il öncə muzey əsaslı şəkildə yenidən qurulmuşdur. "Çay, çəltik, sitrus" festivalında muzey üçün ayrılmış bölmə də tamaşaçıların hədsiz marağına səbəb oldu.

Bələ festivalının keçirilməsini təkə çay, çəltik, sitrus bayramı kimi məhdudlaşdırmaq düzgün olmazdı. Bu tədbirdə rayonun digər istehsal, emal müəssisələrinin məhsulları, habelə təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, bir sözlə, bütün sahələrdə əldə edilmiş uğurları nümayiş etdirildi. Bunu cari ilin başa çatmasını əks etdirən göstəricilər kimi də qeyd etməyə olar. Axı 2018-ci ilin başa çatmasını sayılı günlər qalmışdır.

Lənkəran əhalisinin sayı hazırda 226,8 min nəfərdir. Cari ilin ötən vaxtı ərzində rayonda 1286 körpə doğulmuşdur. 52 körpələ evi və uşaq bağçasında 2 min 900 uşaq tərtibə alır. Festivala gələnlər uşaq bağçalarının sərgilərinə baxırlar.

Aparıcının gur səsi eşidilir: "Ulu öndər Heydər Əliyev hakimiyyətdə olduğu hər iki dövrdə Lənkəranı xüsusi diqqət və qayğı göstərmişdir. Bu isə Prezident İlham Əliyev tərəfindən davam etdirilir. Son 15 ildə ölkə rəhbəri Lənkəranı 10 dəfə səfər etmişdir. Bu yaxınlarda - oktyabrın 15-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva Lənkəranın İstisu və Sağlamlıq Mərkəzinin, Olimpiya İdman Kompleksinin, "Lənkəran-2" yarımstansiyasının, Lənkəran Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin, "Azərçalca" ASC Lənkəran filialının, Lənkəran sınaq laboratoriyasının, Hirkan-Daşatük-Biləser avtomobil yolunun açılışlarında iştirak etmiş, ictimaiyyət nümayəndələri ilə görüşmüşlər. Bu obyektlərin hər biri Cənub mirvarisi Lənkəranın sosial-iqtisadi inkişafında mühüm rol oynayacaqdır. Həmin obyektlər eyni zamanda yüzlərlə iş yerini deməkdir".

Fonda 1 sayılı Uşaq musiqi məktəbinin birlişməsi xoru "İlhamla irəli" mahnısını ifa edir. Aparıcı lənkəranlıların cari ildə qazandıqları nailiyyətlərdən bəhs edərək deyir: "2-ci Çay, çəltik, sitrus" festivalının çoxlu qəhrəmanı var. Bu əmək qəhrəmanlarını müqəddimləndirməyə söz Lənkəran Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Prezident İlham Əliyevin Lənkəranı göstərdiyi diqqət və qayğıdan ətraflı söhbət açaraq, rayonun sürətli inkişaf yolunda olduğunu bir daha vurğulayır. Bu işdə əməyi olan qabaqçılara fəxri fərman və hədiyyələr təqdim edir.

Müğənninin ifa etdiyi "Yaşa, yaşa, ellerimiz" mahnısı könüllülərə fərah və qürur gətirir. Musiqi sədalari altında məktəblilər rəqs edir, əllərindəki bayraqları yellədir. Bununla da festival başa çatır. Əmək qabaqçılıqları, qonaqlar birlikdə şəkillər çəkdirlər.

Axşam saat 17-də şəhər Mədəniyyət Mərkəzində Bakıdan dəvət edilmiş müğənnilərin iştirakı ilə bayram konserti oldu. Konsert bitdikdən sonra açıq havada atəşfəşanlıq keçirildi. Bax beləcə, Lənkərandə xoş bir gün yaşandı. Zəhmət, hünər dolu bir gün. Bu vaxt Lənkəran haqqında yazdığım şeirin aşağıdakı misraları üreyimdən dilimə süzülür:

Çağlayır sevincdən o mavi Xəzər, Bərg vuran suları hüsnündən bəzər. Bələ görkəminə dəyəsiz nəzər. De, harda tapılar belə bir məkən? Gözəllər gözəli gözəl Lənkəran.

Seyran CAVADOV, "Azərbaycan"

